Štev. 53 (Posamezna številka 8 vinarjev.) V Trstu, v torek 26. februarja 1918 Letnik XLIII.

Izhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista „Edinosti". — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge z omejenim poroštvom, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57. — Naročnina znaša: Za celo leto K 31·20, pol leta K 15·60, tri mesece K 7·80, za nedeljsko izdajo za celo leto K 6·20, pol leta K 3·60.

EDINOST

Posamezne številke po 8 vin., zastarele 10 vin. Oglasi se računajo na milimetra v širokosti ene kolone. Cene: oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov mm po 30 vin; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.—; vsaka nadaljna vrsta K 2.—. Mali oglasi po 6 vin. beseda, najmanj pa 60 vin. Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plača in toži se v Trstu. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ul. sv. Frančiška As. št. 20. Poštnohranilnični račun št. 841.652.

Ekspoze grofa Hertlinga v rajhstagu.

Odgovor Runcimanu: za mirovno razpravljanje v ožjem krogu. Nemčija in štiri Wilsonova mirovna načela. Prodiranje v Rusijo brez vsakih osvojevalnih namenov, le za zagotovitev sadov miru z Ukrajino.

Popolna kapitulacija Trockega. Nemci zasedli Reval, Pskov in Jurjevo.

BEROLIN, 25. (Kor.) Tekom današnjega govora v rajhstagu je prečital državni kancelar grof Hertling sledeče poročilo: Včeraj je prispelo poročilo, da je petrograjska vlada sprejela naše mirovne pogoje in odposlala zastopnike k nadaljnim pogajanjem v Brest Litovsk. Temu primerno so tudi nemški delegati včeraj zvečer odpotovali tjakaj. Mogoče je, da se bo vršil še boj glede posameznosti, toda glavna stvar je dosežena; ruska vlada je izjavila pripravljenost za mir. Naši pogoji so sprejeti. Mir mora slediti v kratkem.

PETROGRAD, 24. (Kor.) V noči 24. t. m. se je vršila plenarna seja izvršilnega glavnega odbora. Po viharni debati so bili nemški mirovni predlogi iz Brest Litovskega, toda izpopolnjeni z zadnjimi dodatki dr. Kühlmanna sprejeti. 126 glasov je bilo za, 83 proti; 26 članov ni glasovalo, 2 anarhista sta se vzdržala glasovanja.

PETROGRAD, 24. (Kor.) Sledeča brzojavka je bila 24. t. m. ob 7 zjutraj brezžičnim potom odposlana nemški vladi v Berolinu, avstro-ogrski vladi na Dunaju, bolgarski v Sofiji in turški v Carigradu: »V smislu odločbe izvrševalnega glavnega odbora in sovjeta zastopnikov delavcev, kmetov in vojakov dne 24. t. m., ob 4'30 zjutraj, je sovjet ljudskih pooblaščencev sklenil, da sprejme od nemške vlade stavljene mirovne pogoje in da odpošlje delegacijo v svrho podpisa miru v Brest Litovsk. Podpisana: Predsednik sovjeta ljudskih komisarjev: Vladimir Lenin, ljudski komisar za vnanje stvari, Lev Trockij.«

Rajhstag.

BEROLIN, 25. (Kor.) Napetost, s katero je bil pričakovan že dolgo napovedani govor državnega kancelarja, je bila izražena v velikem navalu občinstva, ki je napolnilo vse tribune. V diplomatični loži so bili navzoči tu nahajajoči se člani diplomatičnega zbora, med njimi avstro-ogrski poslaniški svetnik, grof Larisch.

Podpredsednik Paasche je otvoril sejo in se spominjal najprej umrlega velikega vojvode Meklenburškega. Zbornica se je pri tej priliki dvignila raz sedeže.

Nato se je pričelo prvo čitanje proračuna. Prvi se je oglasil k besedi državni kancelar grof Hertling, ki je izvajal:

Gospoda moja! Državni zbor je bil obveščen o vnanje- političnem položaju in o stališču državnega vodstva. Neki liberalni član angleške spodnje zbornice, Valter Runciman, je pred kratkim izjavil, da bi se veliko bolj približali miru, ako bi se poklicani in odgovorni zastopniki združili v ožjem krogu za medsebojni razgovor. Zamorem le soglašati s tem. To bi bila pot, da se odstranijo vsa zaželjena in nezaželjena nesporazumljenja in prisilijo naši nasprotniki, da sprejmejo naše besede tako, kakor so zamišljene in da tudi sami pokažejo svojo barvo. Zdi se mi vsaj, da mojih govorov, ki sem jih imel tu pri dveh priložnostih, v sovražnem inozemstvu niso presojali objektivno in brez predsodkov. Debata v ožjem krogu bi dovedla vrh tega do sporazuma o vseh številnih posameznih vprašanjih, ki prihajajo v poštev pri izravnanju obstoječih nasprotstev. Predvsem mislim pri tem na naše stališče napram Belgiji. Že ponovno se je naglašalo s tega mesta, da ne mislimo na to, da bi obdržali Belgijo ali da bi izpremenili Belgijo v sestavni del nemške države, pač pa hočemo, kakor naglaša tudi odgovor na papeževo noto, preprečiti nevarnost, da bi postala dežela, s katero hočemo živeti po vojni v prijateljstvu in miru, predmet sovražnih spletkarij. V takem krogu naj bi se razpravljala sredstva, da se doseže ta cilj in s tem tudi splošni mir. Ako bi prišel torej z nasprotne strani v tej smeri kak predlog, recimo od vlade v Le Havru, potem bi mi nikakor ne nastopali odklanjajoče, čeprav bi bil razgovor samoobsebi umljivo zaenkrat neobvezen. Vendar pa se mi zdi, da se zasedaj imenovana inicijativa angleškega parlamentarca ne more uresničiti in je treba zato ostati pri dosedanji metodi dialoga med Rokavskim prelivom in oceanom.

Priznavam rad, da pomeni poslanica predsednika Wilsona z dne 11. t. m. morda majhen korak k obojestranskemu zbližanju. Prehajam zato tudi preko predolgih izvajanj, da se obrnem takoj k štirim načelom, ki naj se po mnenju gospoda Wilsona uporabljajo pri izmenjavanju misli.

Prvo načelo pravi, da naj bo vsak del kakega končnega dogovora v bistvu zgrajen na pravičnosti in taki pogodbi, ki najverojetnejše dovede do trajnega miru. Kdo naj temu ugovarja? (Odobravanje.) Stavek, ki ga je izpregovoril veliki cerkveni knez Avguštin pred poltisočletjem, »Justitia fundamentum regnorum«, velja tudi še danes. Gotovo je tudi, da zamore le mir, ki temelji v vseh njegovih delih na načelih pravičnosti, ostati trajen.

Drugo načelo zahteva, naj se narodi in province ne spravljajo iz enega državnega poglavarstva v drugo, kakor da bi šlo za kake predmete ali kamenje. Tudi v to načelo je brezpogojno mogoče privoliti in se lahko celo čudimo, da je Wilson smatral potrebno, da je zabiča še enkrat. Stavek polemizira proti že davno minulim stanjem in naziranjem, proti kabinetni politiki in kabinetnim vojnam, proti pomeranju državnega ozemlja in knežje zasebne lastnine, kar spada vse že v davno za nami nahajajočo se preteklost. Nočem biti neuljuden, toda ako se spominjamo prejšnjih Wilsonovih izjav, potem se zdi, kakor da obstoja v Nemčiji med avtokratično vlado in brezpravno maso naroda kaka razlika. In vendar pozna Wilson nemško državno-pravno literaturo in ve, da so pri nas knezi in vlade najvišji člani v državi organizirane narodne celote. Kakor znano, je bila Anglija, ki je iznašla načelo vzdrževanja ravnotežja sil, da je uveljavi posebno tedaj, ako bi ji postala kaka država v Evropi premočna. To je nekak izraz za nadvladje Anglije.

Tretji stavek, da je treba vsako teritorijalno vprašanje, ki je nastalo vsled te vojne, rešiti v interesu in v prid dotičnih narodov in ne kot del pogodbe ali kompromisa rivalizirajočih držav, je le izvajanje predidočega v določeni smeri ali tudi le konsekvenca iz istega, torej všteto v tej podeljeni odobritvi.

Končno zahteva četrti stavek, da naj se vsem jasno začrtanim zahtevam udovolji v čim najširšem obsegu, ne da bi se sprejeli novi ali stari elementi nasprotstva, ki bi najbrže zopet motili mir Evrope in vsega sveta. Tudi tu zamorem načelno soglašati in izjavljam torej s predsednikom Wilsonom, da je mogoče razpravljati o miru na takih temeljih. Napraviti je treba le en pridržek: to načelo bi moral predlagati ne samo predsednik Unije, ampak bi je morale priznati tudi vse države in narodi. Žalibog pa ni o podobnem mišljenju pri vodilnih državah ne duha ne sluha. Vojni cilji Anglije so še vedno imperijalistični in hočejo vsiliti svetu mir po želji Anglije. Ako govori Anglija o pravici samoodločbe, pri tem nikakor ne misli na Irsko, Egipt ali Indijo. Naš cilj je bil od začetka vojne obramba domovine, ohranitev naše teritorijalne nedotakljivosti, svoboda našega gospodarskega razvoja v vseh smereh. Naše vojevanje je kljub vsej ofenzivnosti defenzivno. Poudarjam to posebno sedaj izrecno, da preprečim vsako nesporazumljenje glede naše politike na vzhodu. Po prekinjenju mirovnih pogajanj s strani Rusije smo imeli proste roke. Prodiranje sedmi dan po prekinjenju je imelo le namen, da si zagotovimo sadove z Ukrajino sklenjenega miru. Osvojevalne tendence nikakor niso odločevale. Podpirali so nas pri tem klici Ukrajine na pomoč. Ako so se pridružile pri tem operacije v drugih ozemljih, velja o njih isto, ker ne zasledujejo nobenih osvojevalnih ciljev; vrše se le na izključne nujne prošnje prebivalstva, naj jih ščitimo proti grozodejstvom in opustoševanjem rdečih gard. To so torej le odredbe v imenu človečanstva in nimajo nobenega drugega značaja. Treba je ustvariti mir in red v interesu miroljubnega prebivalstva. Mi se nikakor ne mislimo ustaliti na Estonskem ali Livonskem, ampak le želimo, da živimo s tamkaj nastajajočimi državnimi tvorbami po vojni v dobrih prijateljskih odnošajih. (Odobravanje.) O Kuronski in Litvinski ni ni treba danes govoriti. Prebivalstvu tamkajšnjih dežel je treba ustvariti organe samoodločbe in samouprave ali ojačiti že ustanovljene. Nadaljni razvoj pričakujemo čisto mirno.

Vojaška akcija na vzhodu pa je izkazala daleč preko mojih prvotnih ciljev segajoč uspeh. Gospodom je že znano, da je zaprosil Trockij za nova pogajanja. Mi smo naznanili takoj mirovne pogoje v obliki ultimata. Včeraj je nato prispel odgovor iz Petrograda, da boljševiška vlada sprejema naše mirovne pogoje. (Glej vsebino brzojavke na uvodnem mestu. Op. ured.) Naše armadno vodstvo je zgrabilo za meč, da si zagotovi sadove miru z Ukrajino. Mir z Rusijo bo srečni rezultat. (Odobravanje.)

ZVEZNA ARMADNA POROČILA.

AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 25. (Kor.) Uradno se razglaša:

Ob Plavi je bilo topovsko delovanje živahno.

Pri Linsingerovi armadi so dobile nemške čete v Žitomiru zvezo z ukrajinskimi četami.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO.

BEROLIN, 25. (Kor.) Veliki glavni stan javlja:

Zapadno bojišče. — **Na več krajih topovski in minovški boj. Na raznih točkah fronte poizvedovalni boji, ki so nam prinesli vzhodno Armentieresa več ujetnikov in strojnic.**

Vzhodno bojišče. — **Eichhornova armada: Naše čete so zasedle Pernov. En estonski bataljon se je podredil tamkaj nemškemu poveljstvu. Še pred prihodom svojih divizij, sta včeraj dopoldne napadalna stotnija št. 18 in prvi švadron huzarskega polka št. 16 zavzela Jurjevo (Dorpat). Na potu tja je bilo ujetih 3000 mož in uplenjenih več sto vozov. Ta leteči oddelek je prehodil torej v 5½ dneva nad 210 km. — Linsingenova armada: V Rovnu je bil ujet ves štab ruske »posebne« armade; njen poveljnik je pobegnil. Sprednji oddelki so dospeli v Žitomir in dobili tamkaj zvezo z ukrajinskimi četami.**

Na drugih bojiščih nič novega.

BEROLIN, 25. (Kor.) Ob 10'30 dopoldne smo mesto in trdnjavo Reval zasedli po boju. Pskov, južno Pejpuškega jezera, je v naših rokah.

Prvi generalni kvartirmojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO.

SOFIJA, 24. (Kor.) Na Crveni steni in na Dobrem polju je bil topovski ogenj od časa do časa živahen. Pri Ali-čah Mahle so ujele naše poizvedovalne čete po boju s sovražnimi pehotnimi oddelki več Francozov. Južno Gjevgelije je naša artilerija uspešno obstreljevala sovražne postojanke. Vzhodno Vardarja smo odbili močnejšo angleško patrulijo. V dolini Strume živahno sovražno letalsko delovanje. V Dobrudži premirje.

TURŠKO.

CARIGRAD, 24. (Kor.) Na palestinski fronti majhno bojno delovanje. Ob Eviratu je pričel prodirati sovražnik z dvema baterijama, dvema konjeniškoma polkoma in tremi bataljoni, a se je po kratkem boju zopet umaknil. V zračnem boju je bilo sestreljeno eno sovražno letalo. Dne 23. t. m. je pričel sovražnik vnovič prodirati, tokrat v dveh kolonah. Ena kolona je prispela 4 km do Hilta in se je nato zopet vrnila. Sicer nobenih dogodkov.

DOGODKI NA MORJU.

BEROLIN, 25. (Kor.) Na severnem bojišču je štirinajsto potopljenih zopet 19.000 ton, med njimi angleški prevozni parnik »Tuscania« (14.348 ton) z ameriškimi četami na krovu.

BEROLIN, 25. (Kor.) Wolffov urad poroča iz Kristijanije: Nemški parnik »Blaritz«, last družbe »Argo« v Bremenu, je bil dne 22. t. m., ob 10 dopoldne, pri svetiljniku Buholmen v taki bližini od celine, da je bilo mogoče videti tamkaj ljudi, od neznane angleške vojne ladje ustavljen in nato odveden. Oba norveška pilota, ki sta videla ves dogodek, zagotavljata odločno, da je bil parnik zaplenjen znotraj norveškega vodovja. Enaka usoda je doletela nemški parnik »Düsseldorf«, ki je imel na krovu grušč. Zaplenjen je bil namreč istotako pri svetiljniku Buholmen od neke angleške pomožne križarke. Norveška vlada je takoj uvedla preiskavo in odposlala v Buholmen posebno ladjo, da zaslišI tamkaj se nahajajočega čuvaja svetiljnika.

Vesti iz Rusije.

Anarhija na Finskem. Izpraznitev Alandskih otokov.

STOCKHOLM, 24. (Kor.) Finski vojaki so pregnali Ruse iz Viborga. Ranjeni rdeči gardisti so izjavili, da so prepričani, da je njihova stvar že izgubljena.

STOCKHOLM, 23. (Kor.) Iz Wase se poroča: Finci so po hudih bojih zavzeli Dasvarkaus. Na karelski fronti je bilo uplenjenih 205 strojnic. Pri Ranciju je bilo mejno moštvo prisiljeno, da se je umaknilo pred premočnim sovražnikom.

STOCKHOLM, 24. (Kor.) Glasom dogovora glede izpraznitve Alandskih otokov od ruskih in finskih čet, je vlada v smislu pooblastila državnega zbora sklenila, da odpošlje tjakaj v svrho kontrole in varstva prebivalstva proti nasilstvom, oddelek čet. Moštvo se je vkrcalo na ladje zvečer v navzočnosti kralja, prestolonaslednika, njegovih sinov in velike množice ljudstva, ki je sprejela čete z viharnimi vzkliki.

PETROGRAD, 24. (Kor.) Glasom brzojavke iz Helsingforsa je tamkajšnji švedski konzul imenom svoje vlade energično protestiral pri sovjetu ljudskih komisarjev, ker ruske čete še niso izpraznile Finske in Alandskih otokov. Sovjet je v svojem odgovoru protestiral proti vmešavanju Švedske v notranje stvari Finske in pripomnil, da ima Švedska tem manj vzroka za protestiranje, ker je tako prekršila temeljna načela mednarodnega prava s tem, da podpira bele gardiste in da je izkrcala svoje moštvo na Alandskih otokih.

Usoda baltiškega in črnomorskega brodovja.

AMSTERDAM, 24. (Kor.) V angleških mornariških krogih živahno razmotrivajo, kaj bo z ruskim baltiškim brodovjem. Listi izražajo bojazen, da je bodo uplenili Nemci. V Baltiškem morju se nahaja pet dreadnoughtov, par križark, 40 torpedovk. »Daily Mail« pravi, da ni izključeno, da doleti črnomorsko brodovje enaka usoda kakor baltiško brodovje.

Francosko brodovje in kapitulacija boljševikov.

BERN, 24. (Kor.) Ogorčenje francoskega časopisja nad kapitulacijo boljševikov se še ni poleglo. Listi naglašajo, da s tem ni končana samo vojna, ampak tudi revolucija. Najmučnejše pri vsej stvari pa je, da mora kapitulirati sedaj tudi Romunija. »Gaulois« piše: Boljševiki so mislili, da bodo s kapitulacijo rešili svojo stranko, toda zgodilo se bo ravno narobe, kajti Nemčija ima največji interes na tem, da onemogoči anarhistično propogando v Rusiji. Pri tem zamore Nemčija nedvomno računati na podporo socijalnih revolucijonarjev in zmernih in konservativnih strank. En sam poraz na zapadni fronti zamore prekrižati nemške načrte za podjarmljenje Rusije. »La Paix« piše, da so dogodki v Rusiji in Romuniji velikanske važnosti. Pripravi naj se Japonska za nastop v vzhodni Rusiji.

Beg ententnih podanikov iz Petrograda.

LUGANO, 24. (Kor.) Milanski listi poročajo iz Petrograda z dne 21. t. m.: Veleposlaniki ententne naglo odpravljajo iz Petrograda svoje državne podanike in vojaške misije in sicer s posebnimi vlaki. Operacije generala Aleksejeva, ki ima sicer le 20—30.0000 mož, a več izvrstnih generalov, so dosedaj še nepojasnjene.

PRORAČUNSKI ODSEK POSLANSKE ZBORNICE.

DUNAJ, 25. (Kor.) Na današnji seji proračunskega odseka je izjavil socijalist dr. Renner, da nemški socijalisti izjemoma ne bodo glasovali za provizorij na korist vlade, ampak v interesu ohranitve parlamenta in ker nočejo motiti miru s holmskim dogodkom. Nemški nacijonalec dr. Pacher je zahteval samostojno provinco Nemško-Češko. Italijan Degasperi je izjavil, da z ozirom na sedanje razmere v italijanskih ozemljih Tirolske ne more glasovati za provizorij in je pozdravljal željo dr. Benkovića po spravi Jugoslovanov in Italijanov na Primorskem. Dr. Laginja je naglašal, da bo glasoval proti proračunu in je protestiral proti temu, da je odklonitev provizorija istovetna z odklonitvijo države. Potem ko je govorilo še več govornikov, je bila seja zaključena, ne da bi prišlo do sklepanja o provizoriju. Na jutrišnji plenarni seji zbornice se prične drugo čitanje proračunskega provizorija.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA, 25. (Kor.) Poslanska zbornica je sprejela predloge glede proračunskega provizorija in finančni nagodbi s Hrvatsko tudi v tretjem čitanju. Nato je predsednik sporočil, da bo sklical prihodnjo sejo pismenim potom, nakar je bila seja zaključena.

† Veliki vojvoda Adolf Friderik VI.

NEU STRELITZ, 25. (Kor.) Veliki vojvoda Adolf Friderik VI. je nenadoma umrl.

Italijansko-švicarska meja zaprta.

BERN, 25. (Kor.) Meja med Švico in Italijo je popolnoma zaprta. Ves osebni in blagovni promet je ustavljen, istotako železniški promet Brieg-Iselle, kar se dosedaj še ni zgodilo.

Italijanska zbornica.

RIM, 24. (Kor.) Poslanska zbornica je s 343 proti 44 glasovom sprejela dnevni red, ki izreka zaupnico kabinetu. Zbornica je nato sklenila, da se odgodi do prve polovice aprila in da naj določi vlada novi začetek parlamentarnega delovanja.

Turška zbornica.

CARIGRAD, 24. (Kor.) Ahmed Nesim bej je imel včeraj v zbornici govor, tekom katerega je pojasnjeval najprej pogajanja in opozarjal na dvoumno stališče ruske delegacije. Minister je poročal nato o novi mirovni ponudbi Rusije in izjavil, da se pripravljajo delegati četverozveze na odhod v Brest Litovsk in da je dobil turški poslanik v Berolinu, Halil paša, potrebna navodila. Glede miru z Ukrajino je izjavil govornik, da bo zamogla Ukrajina dobavljati četverozvezi razne predmete, kakor živino, premog in železo. S tem je blokada entente na važni vzhodni fronti prebita. Ta pogodba se zamore smatrati kot predhodnik nadaljnega miru. Pripravljamo se, da sklenemo mir z Romunijo. General Avarescu, ki je bil poučen o naših glavnih pogojih, je odpotoval v Bukarešt, kamor so se podali tudi zastopniki Nemčije in Avstro-Ogrske. Turški delegati odpotujejo tjakaj danes zvečer.

S posredovanjem poveljnika ruskih čet v Kavkaziji smo prejeli prošnjo predsednika kavkaške republike, da naj določimo primeren kraj za mirovna pogajanja. Sprejeli smo to prošnjo z odobravanjem. Minister je izražal željo, naj bi bila ta vrsta mirovnih sklepov ovenčana s splošnim mirom. Vendar pa se besedičenju naših sovražnikov ne smemo čuditi, ker so prisiljeni, da z ozirom na splošni položaj vplivajo na javno mnenje. Mi se zadovoljujemo s tem, da smo jim naznanili naše vojne cilje in da smo v okviru teh ciljev skupno z našimi zmagovitimi zavezniki pripravljeni, da nadaljujemo boj, dokler ne dosežemo častnega in trajnega miru.

Za obnovo Goriške.

Referat namestništvenega svetnika Rebeka na prvi seji »Deželnega sosveta za obnovo poknežene grofije Goriško-Gradiščanske«.

Stavbne ekspoziture so podrejene stavbenemu vodstvu. Njihovo delovanje obstoji v glavnem v nadziranju stavbenih izdelav po načrtih, v zasledovanju in predlaganju vseh odredb v odstranjevanje vojnih škod in dodajanju tehnične podlage za dovoljevanje posojil in subvencij.

Stavbne ekspoziture se pri nižjih oblastih priklepajo poljedelskim gozdarskim kakor tudi obrtnim organom. So podrejene voditeljem odgovarjajočih oddelkov pri namestništvu ter imajo delovati po njihovih navodilih. Nameščenje poljedelskih organov, in sicer treh do štirih za okraj, je že izvršeno za vse ozemlje in utegnejo ti organi začeti s svojim delovanjem v najkrajšem času.

Za sodelovanje prebivalstva je preskrbljeno z ustvaritvijo deželnega sosveta, kakor tudi okrajnih in krajnih sosvetov. Te korporacije stoje namestništvu, oziroma političnim okrajnim oblastim in občinam ob strani s svetovalnim glasom v vseh stvareh obnovitvene službe. Kolikor prihaja v poštev deželni sosvet, je vlada pri njega ustanovitvi šla za tem, da pritegne kot člane najprej zastopnike tistih organizacij v deželi, ki so že v miru sodelovale pri nje gospodarskem izpopolnjevanju. Tako vidimo tu poleg g. deželnega glavarja mons. dra. Faiduttija, ki fungira obenem kot zastopnik njeg. ekscelence gospoda namestnika v predsedstvu, zastopnike deželnega odbora, deželnih uradov, trgovinske in obrtne zbornice, zveze avstrijskih industrijalcev, komisije za pogozdovanje Krasa, centralne komisije za ohranjevanje spomenikov različnih poljedelskih organizacij in pomorske oblasti. Razun tega se udeležujejo sej deželnega sosveta trije zastopniki stalnega odbora za obnovo po vojnih razdejanih krajev južno-zapadne Avstrije na Dunaju. Pomnožen je deželni sosvet po strokovnjaških članih, imenovanih po gospodu namestniku, pri čemer se je primerno upoštevala narodna, socijalna in gospodarska razvrstitev dežele. Izbira članov ene in druge kategorije nudi popolno jamstvo za to, da se bodo gospodje člani, zastavljajoč vse svoje moči, udeleževali splošnega tekmovanja, da se v težko izkušeni deželi ustvari slika prejšnjega blagostanja.

Sejam deželnega sosveta more gospod namestnik pritegniti podrejene mu uradnike, enega zastopnika c. kr. pomorske oblasti, kemične poljedelske poizkuševalne štacije, enega zastopnika vojnokreditnega zavoda za južno vojno ozemlje, in — kolikor gre za posvetovanja o bogočastnih stvareh — tudi zastopnike dotičnih cerkvenih oblasti ali verskih zadrug. Istotako morejo tudi centralne oblasti pošiljati k sejam svoje zastopnike.

Da bo delovanje deželnega sosveta čim intenzivneje, določajo »temeljna vodila« razvrstitev v oddelke, posebno za visoko gradbo, za umetnost in ohranjevanje spomenikov, za poljedelstvo in gozdarstvo in za obrt, industrijo in trgovino. Posvetovanjem oddelka za umetnost in ohranjevanje spomenikov se morejo po potrebi pritegniti izvedenci.

Seje sosveta ali njegovih oddelkov sklicuje namestnik, ki določa tudi dnevni red. Članom sosveta je na svobodo, da predlagajo namestniku, naj se kak predmet pritegne k dnevnemu redu.

Analogen delokrogu deželnega sosveta je delokrog okrajnih in krajnih sosvetov. Obstoje iz štirih do desetih, oziroma štirih do šestih po politični okrajni oblasti imenovanih strokovnjaških oseb in imajo svoja posvetovanja pod predsedstvom okrajnega glavarja, oziroma občinskega predstojnika, ali njiju zastopnika, ki sta ga ona imenovala.

Ustvarjanje okrajnih in krajnih sosvetov naleta tupatam na težave, ker v hipu usposobljene osebe niso na razpolago. Nadejati pa se je, da se ta nedostatek odstrani v kratkem in da tu okrajni in krajni sosveti začno v nedaljni bodočnosti s svojim rednim delovanjem v blagor dežele.

Končno bi bilo še poudariti, da se more za kolegijalno razpravljanje stvari obnovitvene akcije ustanoviti komisija, ki naj pod predsedstvom namestnika, ali, če je ta zadržan, deželnega glavarja, obstoji iz uradnikov namestništva in deželnega odbora, pripadajočih dež. sosvetu, ki jim je poverjeno vodstvo obnovitvenih stvari, ter da morejo referenti namestništva, ki jim je poverjena izdelava tozadevnih stvari, tudi pri opravljanju posameznih poslov zaprositi sveta pri pristojnem oddelku deželnega sosveta.

Prehajajoč k razpravljanju vprašanja državne kreditne pomoči, moram najprej povedati, da bo ta pomoč obstajala v posojilih in subvencijah. — Prva se bodo dovoljevala od že ustanovljenega vojno-kreditnega zavoda za južno vojno območje v okviru njegovega statuta, subvencije pa redno od namestništva. Seveda si vlada pridržuje pravico, do dovoljene financijelne podpore, to je: posojila in subvencije, izplačuje le po doprinesenem dokazu, da se bodo porabljala v določeni namen. Tudi bodo udeleženci obvezani, da dobljene zneske povrnejo na podlagi zakona o vojnih dajatvah, ali drugih prisilnih odločb, ker ne gre, da bi se državna sredstva zahtevala v namene bogatenja. Toliko v splošnem.

V posebnem pa prihajajo v poštev: 1. tehnična obnovitev, 2. poljedelstvo in gozdarstvo, in 3. obrt, industrija in trgovina.

Kar se tiče tehnične obnovitve, je razlikovati, ali gre za razdejana kmetska posestva, mestne hiše, grajščine, občinske šole, cerkvena ali župnijska poslopja, ali samostane. Obnovo razdejanih kmetskih posestev izvršuje načeloma država. Tozadevna financijalna pripomoč bo obstajala ali v subvencijah v zotovini, ali v materijalijah, ali pa se izvede gradba v lastni režiji. Le v izjemnih slučajih ob ugodnem premoženjskem položaju oškodovancev morejo priti v poštev posojila vojnokreditnega zavoda.

Ta dalekosežna, iz obnovitvenih kreditev se izplačujoča pripomoč je pa hipotečna (pogojna) za popravljalna dela na razdejanih občinskih šolah, cerkvenih in župnijskih poslopjih, kakor tudi za zopetno zgradbo razdejanih samostanov, ker se ti objekti morejo izenačiti s kmetskimi posestvi le tedaj, če konkurenčne stranke ne morejo plačati, oziroma, če gre za takoimenovane obužne samostane, katerih c. kr. razvijalo tako delovanje, da je vzpostava v javnem interesu. Nasprotno pa je druge razdejane samostane navadno smatrati kot privatno last kategorije veleposestva. Obnova in vzpostavitev razdejanih mestnih hiš še ima izvršiti, kakor so že okolnosti, ali po državi, ali s pomočjo posojila vojno-kreditnega zavoda, dočim je za vzpostavitev razdejanih grajščinskih posestev načeloma dovoljevati le taka posojila in so le v slučajih posebnih stvarnih škod dovoljevati delne subvencije.

Kar se tiče kompetence, dovoljujeta subvencije v splošnem:

a) za vzpostavitev stanovanjskih in gospodarskih poslopij v posameznem slučaju:
okrajno glavarstvo do 3000 kron,
namestništvo do 10.000 kron;

b) za nabavo stanovanjskega pohištva in hišnega orodja v posameznem slučaju:
okrajno glavarstvo do 1000 K,
namestništvo do 2000 K.

Dovoljevanje večjih subvencij pripada ministrstvu za javna dela. (Pride še.)

Samolastnost ravnatelja državnih železnic d.ra Schmitza.

Interpelacija dra. Rybáře in tovarišev v poslanski zbornici na finančnega in železniškega ministra:

Ko je bil v »Arbeiter-Zeitung« z dne 20. jan. 1918. objavljen članek, v katerem se je stavilo do c. k. železniškega ministrstva vprašanje, zakaj da rodbina ravnatelja c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu, dra. Schmitza, ki že štiri leta biva v Trstu, oziroma v Ljubljani, še vedno uživa brezplačno uradno stanovanje na Dunaju, dočim za nastanitev personala, službujočega na zapadnem kolodvoru niso na razpolago nobeni prostori, je dalo c. kr. železniško ministrstvo gospodu dru. Schmitzu nežen migljaj, naj stanovanje na Dunaju izprazni čim prej. Ravnatelj državnih železnic dr. Schmitz, ki je — mimogrede omenjeno — že davno doslužil (37 službenih let ob starosti 63 let) je potem samolastno odredil, da je v ravnateljskem poslopju v Trstu od c. kr. železniškemu ministrstvu dovolj znanih tesnih uradniških in uslužbenskih uradnih prostorov odvzeti 13 sob, in da je iz teh napraviti zanj na troške rednih kreditov (ravnateljsko poslopje) sitajno uradno stanovanje, obstoječe iz 12 sob. Dela so se izročila skupini za visoko gradbo pri oddelku III. c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu, ki sedaj izvršuje nove adaptacije in izpremembe. Stroški predelave so že do sedaj dosegli višino 50.000 K in se po uredbi povsem nepotrebne centralne kurjave (950.000 K) povišajo na skupni znesek 1,000.000 K. V mirnem času je stala letna kurjava 7000 K (Kurjava s pečmi). Ob nakupu ravnateljskega poslopja v letu 1913. je c. kr. finančno ministrstvo iz ozirov štedenja in uvažujoč okolnost, da ste v ten. poslopju nameščeni tudi »Austro-Americana« in »Adriatica«, ki plačujete kaj izdatno najemščino železniški upravi, oziroma državi, kakor tudi z ozirom na tesnobno nastanitev ravnateljskega osebja, pritrdilo sklepu kupne pogodbe le pod pogojem, da v ravnateljskem poslopju ni smeti nikdar prirediti stanovanja za ravnatelja, ker ni prostora za to in ker morate Austro-Americana in Adriatica kot dobra najemnika obdržati stare prostore.

Z ozirom na navedena dejstva vprašajo podpisani:

1.) Je-li ekscelencama poznano samostojno postopanje gospoda c. kr. ravnatelja državnih železnic, dra. Schmitza?

2.) Ali hoče gospod železniški minister nadalje pustiti ravnateljskim nameščencem v Trstu uradne prostore, ki so jih imeli doslej? in

3.) Ali hoče njegova ekscelenca c. kr. ravnatelja državnih železnic pozvati na odgovornost radi odrejenih samolastnih in povsem nepotrebnih adaptacij, obremenjujočih proračun države?

Razne politične vesti.

Seidler in Jugoslovanski klub. Z Dunaja se poroča: Kakor znano, je Seidler v zadnjih tednih opetovano vabil k sebi zastopnike Jugoslovanskega kluba ter je z njimi razpravljal o jugoslovanskem vprašanju. Čim bolj se je bližala kritična ura proračunskega glasovanja, tem bolj ljubezniv je bil g. ministrski predsednik. Seidler je Jugoslovanom celo ponujal posebno izjavo o važnosti jugoslovanskega vprašanja. Ta naivni gospod, (da ne rabimo drugo besede) očividno meni, da se bodo Jugoslovani čutili posebno počeščeni in imeli nekako izredno zadoščenje, ako jim sam ministrski

predsednik prizna, da je njihova narodna zahteva važna zadeva. Pokazalo pa se je, da Seidler ni le naiven, temveč da je tudi zahrbten. Splošno priznan politični zakon je, da spadajo razgovori med strankami ali med strankami in vlado med tiste predmete, pri katerih je treba postopati s posebno tankočutnostjo in diskrecijo. Ne obešajo se na veliki zvon, še manj pa se porabljajo zaupne informacije za politične intrige. Jugoslovanska poslanci pa so sedaj izvedeli, da vitez Seidler o svojih razgovorih z zastopniki Jugoslovanskega kluba ni le informiral drugih poslancev, temveč da jih je informiral tudi čisto izkrivljeno. Ogorčenje v Jugoslovanskem klubu je razumljivo in med klubom in ministrskim predsednikom je zavladala velika napetost, ki se bo morda tudi še javno pokazala. Vsekakor je gotovo, da naši ministrskega predsednika ne morejo smatrati za lojalnega načelnika vlade.

Nemški socijalisti in proračunski provizorij. — Nemški socijalisti so v trenutku, ko je reakcijonarna vlada naletela na mogočen odpor češko-jugoslovanskih-poljskih strank, občutili nenadoma potrebo, da opuste tradicijonalno obliko demonstracije proti državi in da »izjemoma« dovolijo vladi proračunski provizorij. Kakor smo že včeraj poročali, je klub nemških socijalističnih poslancev sklenil, da bo glasoval za § 1 predloge, ki dovoljuje vladi iztirjavanje davkov in pokritje rednih državnih izdatkov, glasoval pa bo proti §§ 2. in 3. vladne predloge, ki vsebujeta vojne kredite. V tretjem čitanju bo glasoval klub za predlogo le v slučaju, ako bosta §§ 2. in 3. (vojni krediti) izpuščena. Klub je izdal pri tej priliki za svoje volilce posebno pojasnilo, v katerem obširno opravičuje svoj nepričakovani sklep in navaja vzroke, iz katerih se je odločil glasovati za provizorij. Seidlerjeva vlada da je vsled energične opozicije čeških, jugoslovanskih in poljskih poslancev, torej tudi velike večine avstrijskega prebivalstva v nevarnosti in zato jo je na vsak način treba rešiti, ker bi vlada v nasprotnem slučaju gotovo posegla po § 14 in bi imeli torej v kratkem drugo naklado absolutizma. Vprašanje, pod kakimi pogoji zamorejo glasovati socijalisti za kak državni proračun, da je na predlog Avgusta Bebla že l. 1908 rešil že strankin zbor nemških sodrugov v Nürnbergu na Bavarskem sledeče: »Državni proračun je treba odkloniti pri splošnem glasovanju vsaki vladi, razven v slučaju, ako bi imela odklonitev za posledico sprejetje za delavski razred neugodnejšega proračuna.« Tak slučaj da je nastopil sedaj v Avstriji in zato so se nemški socijalisti odločili, da bodo glasovali za § 1 predloge, ker nočejo prevzeti odgovornosti, da so oni razbili parlament. Sicer pa izjavlja klub, da njegova nova taktika nikakor ne pomeni zaupnice vladi. Seidler ima torej zopet enkrat po velikem trudu zagotovljeno večino za provizorij, četudi bo tako majhna, da bi v vsaki drugi konstitucijonalni državi vsaka vlada takoj izvajala posledice in odstopila. Kake bodo torej posledice sklepa nemških socijalistov pri glasovanju o proračunskem provizoriju? Rezultat bo sledeči: § 1, ki dovoljuje vladi nadaljevanje rednih državnih poslov, bo z glasovi nemških socijalistov sprejet, §§ 2 in 3, ki vsebujeta vojne kredite, pa bosta najbrže odklonjena. Seidlerjevi vladi bo zopet dovoljen štirimesečen provizorij.

Bodoči minister za prehrano. Gm. Höfer se je menda naveličal svojega ministrskega mesta in je izrazil pred par dnevi željo, da bi rad odstopil kot minister za prehrano. Nemški listi zatrjujejo, da sta najresnejša kandidata za Höferjevo mesto linški župan, nemško-nacijonalni poslanec dr. Dinghofer, in pa dvorni svetnik Paul iz železniškega ministrstva, ki je tekom vojne dve leti vodil prehranjevalni referat državnih železnic in bil tudi v stalni zvezi z vsemi gospodarskimi centralami.

Poslanec dr. Lovro Pogačnik in nemški nacionalec dr. Schürff. Med govorom poslanca dr. Lovra Pogačnika 21. t. m. v poslanski zbornici, ki je nemške vojne hujskače v živo zadel, se je oglasil tudi nemški kričač dr. Schürff, češ, kje pa je dr. Gregorin? Dr. Lovro Pogačnik mu je pa izpraševal vest, kje se je dr. Schürff med vojno nahajal in ga je imenoval »skrivnača«. Dr. Schürff je označil to očitanje kot obrekovanje. Vsled te žalitve je poslal dr. Schürffu svoja zastopnika dr. Vrstovška in dr. Rybaža in zahteval zadoščenje. Dr. Schürff pa zahteva od dr. Lovra Pogačnika zadoščenje od svoje strani in je imenoval kot svoja zastopnika poslanca Kittingerja in Wabra. V torek se vrši seja zastopnikov obeh strank. »Arbeiter-Zeitung« pravi, da bi tudi ona vedela veliko povedati o »skrivaštvu« dr. Schürffa.

Kje je ostala preiskovalna komisija? Pod tem naslovom piše »Hrvatska Država«: Jugoslovanski klub je predlagal v dunajskem parlamentu, da naj se pošlje na jug parlamentarna komisija za preiskavanje zločinov in preganjanj, zagrešenih na našem narodu. Pod pritiskom groznih dokazov, ki so izzvali zgražanje tudi v inozemstvu, so sestavili nekako monstre komisijo iz krogov zveste birokracije. Komisija je odšla na jug, dospela v Istro in — izginila je. Govorilo se je, da po novem letu pride v Dalmacijo, toda sedaj se je izgubil njen sled. Morda so se premislili. Razumemo: težko je voditi preiskavo proti sebi samemu!....

Frančiškanski provincijal proti hujskaški pisavi »Hrvatskega Dnevnika«. »Jugu« pišejo iz Sarajevega, da pisava »Hrvatskega Dnevnika« izziva že ogorčenje v najboljšem delu pristašev nadškofa Stadlerja. Frančiškanski provincijal je bil pri nadškofu Stadlerju in ga je prosil, da prepove »Hrvatskemu Dnevniku« nenarodno in hujskaško pisavo, ker drugače on naroči frančiškanom, da naj ne samo ne imajo tega lista, temveč da tudi med narodom začno agitacijo proti njemu. Pričakuje se z veliko napetostjo kako se konča ta afera med nadškofom Stadlerjem in frančiškani.

K mirovnim pogajanjem z Romunijo. »Wiener Allgemeine Zeitung« poroča povodom predstoječih mirovnih pogajanj z Romunijo o stališču osrednjih vlasti sledeče: Nemčija nima glede Romunije nobenih posebnih teženj, pač pa imate Bolgarska in Avstro-Ogrska deloma narodne, deloma tudi strategične želje. Srbija in Črnagora ste povpraševali vlade entente, ali bi istotako zamogli pričeti mirovna pogajanja z osrednjimi vlastmi. — Ententa ho to željo čisto gotovo odklonila, vendar pa ni izključeno, da boste Srbija in Črnagora v slučaju, da sklene Romunija mir, uvideli neumestnost, svojega nadaljnega odpora in prosili za sklenitev miru proti volji ententnih vlasti.

Aprovizacijske stvari.

RAJONIRANJE SLADKORNE PRODAJE.

Aprovizacijska komisija naznanja: V prodajalnicah aprovizacijske komisije se bo vršilo vpisovanje v »seznam odjemalcev« za nakup sladkorja od danes, v torek, do vštetega petka ob navadnih urah prodaje. Kdor se hoče vpisati, se more izkazati z izkaznico za nakup kruha in napovedati jestvinčarja, pri katerem je doslej bil prijavljen za nakup sladkorja. Prijaviti se seveda morejo tudi one osebe, ki dotični dan ne kupujejo živil v dotični prodajalnici.

Prodaja kurivа.

Oglje. 10 kg na rdeče izkaznice.

Staro mesto: št. 2666—2870 (ob. št. 6) in št. 1—35 (ob. št. 7) 27. II. ul. del Volto 2, (cena 84 vin. kg). — **Novo mesto:** št. 1797—2040 (ob. št. 6) 27. II. ul. S. Zaccaria 3, (cena 84 vin. kg). — **Stara mitnica:** št. 3823—4022 (ob. št. 6) 27. II. ul. Acque 20, št. 4023—4522 (ob. št. 6) 27. II. ul. Madonnina 39, (cena 84 vin. kg). — **Sv. Jakob:** št. 1873—1942 (ob. št. 6) 27. II. ul. Guardia 42, št. 1943—2002 (ob. št. 6) 27. II. ul. Rigutti 11, (cena 84 vin. kg).

Koks. 10 kg na rumene izkaznice.

Nova mitnica: št. 1501—1630 (ob. št. 5) 27. II. ul. Solitario 10, (cena 20 vin. kg).

Premog (fossile). 20 kg na modro izkaznico.

Sv. Vid: št. 801—880 (ob. št. 19) in št. 1—70 (ob. št. 20) 27. II. pri Giurco, ul. S. Tecla 4, (cena 1 K 39 vin. za 10 kg), št. 71—169 (ob. št. 20) 27. II. ul. Cavazzeni 3, št. 170—272 (ob. št. 20) 27. II. ul. P. del Forno 4, št. 273—422 (ob. št. 20) 27. II. ul. Fontanone 18, št. 423—519 (ob. št. 20) 27. II. ul. Capitelli 14, št. 520—605 (ob. št. 20) 27. II. ul. S. Giusto 16, (cena 1 K 39 vin. za 10 kg). — **Stara mitnica:** št. 1168—1267 (ob. št. 24) 27. II. ul. S. Francesco 2, št. 1268—1367 (ob. št. 24) 27. II. ul. A. Torro 14, (cena 1 K 39 vin. za 10 kg). — **Sv. Jakob:** št. 848—947 (ob. št. 22) 27. II. ul. Madonnina 24, št. 948—1002 (ob. št. 22) 27. II. ul. Risorta 17, (cena 1 K 39 vin. za 10 kg). — **Kjarbola zgornja:** št. 204—255 (ob. št. 20) in št. 1—128 (ob. št. 21) 27. II. ul. Cr. Cancellieri 110 (cena 1 K 59 vin. za 10 kg). — **Sv. M. M. zgornja:** št. 390—412 (ob. št. 8) in št. 1—92 (ob. št. 9 27. II. ul. Bivio 8, (cena 1 K 59 vin. za 10 kg). — **Škedenj:** št. 586—679 (ob. št. 7) 28. II. Škedenj 508, št. 680—693 (ob. št. 7) in št. 1—47 (ob. št. 8) 27. II. Škedenj 129 (cena 1 K 59 vin. za 10 kg). — **Greta:** št. 31—142 (ob. št. 9) 27. II. ul. Gretta 8, (cena 1 K 39 vin. za 10 kg). — **Rojan:** št. 105—232 (ob. št. 10) 27. II. ul. Boroević 51, št. 233—398 (ob. št. 10) 27. II. ul. Boroević 63 (cena 1 K 39 vin. za 10 kg). — **Rocol:** št. 261—348 (ob. št. 22) in št. 1—15 (ob. št. 23) 28. II ul. Settefontane 250, št. 16—230 (ob. št. 23) 27. II. ul. Settefontane 52 (cena 1 K 39 vin. za 10 kg).

Domače vesti.

Smrtna kosa. V Šiški je umrl trgovec gospod Maks Lavrenčič iz širom znane hiše Lavrenčičevih iz Postojne. Ne samo znane, ampak tudi visoke cenjene in spoštovane, kot dom čistega rodoljuba, odločne in neomajne narodne zavednosti. Tudi to rodoljubje Lavrenčičevih je dobilo ob sedanjih dogodkih tisto — znano plačilo! In pokojni Maks je bil vreden član te rodbine v vsakem pogledu. Tržačani — posebno pa starejši člani našega »Sokola« — so ga poznali izza časov, ko je živel v Trstu. Kdo ni imel rad Maksa Lavrenčiča? Orjaškega po telesu — da ga je bilo veselje gledati — ga je bila sama nežnost, veselost in ljubeznivost v duši in srcu. Vsej spoštovani družini, posebej še bratu pokojnikovemu, našemu Matiji Lavrenčiču, predsedniku Ciril-Metodove podružnice v Rojanu, izrekamo najprisrčneje sožalje.

Pol kruha, pol koruzne moke! Pod tem naslovom je objavil včerajšnji jutranji »Lavoratore« razburljivo vest, da se bo moral že danes ali jutri skrčiti krušni odmerek na 10 dkg kruha na dan in da bomo potem dobivali poleg tega malenkostnega odmerka kruha le še po 63 dkg koruzne in bele moke na teden, in sicer zato, ker bi kruh, pečen večji del iz koruzne moke, ne bil posebno užiten in prebavljiv. In ta uredba da bo veljala daljši čas. — Za sedaj se ne spuščamo v razpravo o stvari sami, ker nam ni bila prijavljena uradno; pač pa ne moremo, da ne bi izrekli svojega začudenja, kako je mogoče, da se tako važne stvari sporočajo samo enemu tržaškemu listu, dočim vsi ostali tržaški listi ne vedo nič za vso stvar. V soboto se je zgodilo, da nismo dobili poročila aprovizacijske komisije o živilih, ki jih dobi prebivalstvo ta teden, sedaj pa vidimo zopet, da objavija eden edin list tako važno stvar, kot je skrčenje krušnega odmerka. Naj se reče, kar hoče: tako postopanje napram našemu listu in slovenskemu prebivalstvu zasluži najodločnejšo grajo. Slovensko prebivalstvo ima enako pravico do obvestil s strani aprovizacijske komisije kot ostalo prebivalstvo, in zato pač smemo zahtevati, da gospoda napravi tu enkrat za vselej popoln red!

Jugoslovanska deklaracija. Ker se priglaša še mnogo našega ženstva, katero ni še podpisalo izjave za jugoslovansko deklaracijo od dne 30. majnika 1917., se naznanja, da se sprejemajo še naknadni podpisi. Podpisovalne pole so pri trgovcih gg.: I. Prelogu, ul. Molin a vento 2, Justu Mavriču, ul. dell'Istria 12, pri bratih Gombač, ul. Rocol Molin a vento 25, I. Pogorelcu, Greta Zg. ter še za eventualne podpise v »Nar. domu«.

Baderna za jugoslovansko deklaracijo. Prejeli smo: Deklaraciju za Jugoslaviju podpisalo je nas ovdje jur preko 300 osoba. Broj podpisa bi se još više nego podvostručio, da nije prošle nedjelje, na 17. t. mj. poslje službe Božje mjestni stražmeštar po nalogu c. kr. kotarskog glavara u Poreču podpisni arak zapljenio.

Neprestane pritožbe. Včeraj je naša uprava prejela naslednjo dopisnico, ki jo objavljamo v nemškem originalu: »Wien, 23. II. 1918. — P. T. Ich bitte die Zeitung pünktlicher zu senden; diese Woche fehlen mir Nr. 44 und Nr. 47. Ich habe mit meinen Gästen imer Auseinandersetzungen in folge dieser unpünktlichen Zusendung. Hochachtungsvoll — Hans Herdlicka, Café Palast, Wien, VIII., Alserstrasse 9.« — Gospod c. kr. poštni ravnatelj Kamler pa še vedno ni ukrenil ničesar, da bi se zasledili tisti, ki povzročajo te neredosti v poštni odpravi našega lista.

Kako se ravna z našim prebivalstvom. Nedeljska »Tagespost« je objavila naslednji dopis iz Gorice z datumom 21. t. m.: »Več kot trije meseci so že minuli po predoru v tolminsko-kobaridskem okolišu. Dobile so se ogromne množina plena, seveda pa jih nismo dobili mi, temveč veliko iznajdljivejši in bolje organizirani Nemci. Mi dobrodušni Avstrijci smo se večinoma zadovoljevali s praznimi konservnimi škatlicami in drugo ničvredno železnino. V tolminskem okolišu je skoraj vse razdejano, vasi opustošene, prebivalstvo brez strehe in brez sredstev. Te dni pa je dobilo orožništvo nalog, da pri vsem prebivalstvu izvrši preiskavo glede erarske lastnine. Stvar je v kratkem takale: Nad cel mesec so ležale italijanske odeje in vojaške obleke v blatu zapuščenih italijanskih strelskih jarkov. Vračajoči se begunci (prebivalstvo) je po potrebi pobiralo take odeje, si napravljalo obleko iz njih, jih uporabljalo za svoja bedna ležišča, skratka, jih uporabljalo v dobre, pametne namene. (Tri vrste zaplenjene.) In sedaj se je ubogim ljudem zopet vzelo vse, ženam in otrokom so odvzeli odeje z ležišč, in kjerkoli je kdo s kako capo zamašil svoje razbito okno ali je zagrnil, so mu samoposebi umljivo odvzeli tudi ta potrebni pripomoček, — kajti sveži veter, ki piha po Avstriji, morajo čutiti tudi ljudje! Toliko prizaneslivi pa so bili vendar, da niso slekli ljudi, ki so si iz kake laške odeje napravili kako oblačilo; domneva se pa, da v kratkem tudi slečejo ljudi, da bodo hodili nagi, kar bi bolje odgovarjalo sliki splošne bede. Vrhutega pa se bo prebivalstvo tudi še zasledovalo sodnim potom, kajti prilastitev vojaških predmetov je tatvina.« — Takih in enakih pritožb smo čuli že toliko, da bi lahko napolnili cele knjige, toda objavili jih nismo, ker vemo, da bi jih pisali samo za cenzorjev rdeči svinčnik. — Oraška »Tagespost« pa je gotovo toliko v milosti pri cenzurni oblasti, da se ne bojimo, da bi jo zasegla naša cenzura, in zato smo tudi objavili gornje poročilo.

Druga seja upravnega sveta Vojno-kreditnega zavoda za južno vojno ozemlje. 16. t. m. je imel upravni svet Vojno-kreditnega zavoda za južno vojno ozemlje v Celovcu svojo drugo sejo. Zavod ima, kakor znano, nalogo, da potom dovoljevanja posojil omogočuje in olajšuje popravo v južnem vojnem ozemlju, t. j. na Tirolskem, Koroškem, Kranjskem, Goriškem-Gradiščanskem, Trstu, Istri in Dalmaciji neposredno ali posredno povzročene škode. Da se zavodovo delovanje čim najhitreje prične in da bo mogel zavod delovati v tem smislu, si prizadevata upravni svet in ravnateljstvo, da potrebne priprave izvedeta kar najhitreje. Na tem potu pomenja seja upravnega sveta, ki se je vršila pred nekaterimi dnevi, nadaljen korak naprej. Po daljšem poročilu ravnatelja-voditelja o dosedanjih upravnih ukrepih, med katerimi je predvsem poudarjati nakup poslopja za namestitev zavoda, je upravni svet pričel konstituiranje za posamezne dežele določenih cenzorskih kolegijev. Na podlagi predlogov, ki so jih podali člani upravnega sveta, so se za večino dežel že mogli sestaviti seznami cenzorjev. Nadalje so se tudi glede tajništev cenzorskih kolegijev, ki naj posredujejo neposredno občevanje najemalcev posojil z zavodom, storili primerni sklepi. Po posvetovanju o celi vrsti ukrepov glede osobja je predsednik upravnega sveta, baron Josip Aichelburg zaključil sejo, katere so se udeležili skoraj vsi člani upravnega sveta. Pričakovati je sedaj, da zavod v najkrajšem času začne poslovati in da bo v smislu svojega programa kot bistven činitelj sodeloval pri obnavljanju po vojni tako težko prizadetih južnih ozemelj naše domovine.

Kedaj? Prejeli smo: Že dalje časa pričakujemo, da se nam revnejšim obratom nakaže potrebna kurjava. Prvi in drugi razred bodivata kurjavo, med tem ko vsi drugi zastonj čakamo! Kedaj se misli nakazati tudi srednjim in nižjim vrstam ali kategorijam? Menda se je pozabilo na nas!

Smrt po gozdnih nasadih. Glede na vest pod tem naslovom v naši nedeljski številki smo prejeli: Silno žalosten je pogled na takoimenovano Zulinovo kampanjo nad Sv. Ivanom (Vrdelo), kjer so posekali že vse drugo drevje, a sedaj sekajo celo tudi sadna drevesa: hruške, jablane, slive, češplje itd. In vse to se dogaja pred očmi pravice. Čas bi res že bil, da bi se oblasti nekoliko pobrigale za to divjaško opustoševanje. — Okoličan.

Zaplemba. V nedeljski številki nam je črtala cenzura vso interpelacijo posl. dr. Rybáža in tovarišev na skupno vlado

Šolska refekcija. Danes naj se priglase učenci in učenke, pripadajoči jedilnicama v ul. Settefontane in Ferriera, jutri pa pripadajoči jedilnicama v ul. Giuliani in dell'Istria (stara šola), da dobe nove izkaznice za šolsko refekcijo.

Poziv! Vse žene vpoplicancev c. kr. javnih skladišč se pozivljajo, da se prijavijo jutri, v sredo, 27. t. m., od 12 opoldne do 7 zvečer v ulici Boroević št. 38, pritličje, za podpisovanje plačilnih pol.

Posli babice za ubožne pri Sv. Ani so od 1. febr. t. l. poverjeni gospe Ani Komar, stanujoči pri Sv. M. Magd. Spodnji št. 894.

Razdeljevanje tobaka v okolici. Tukajšnje c. kr. finančno ravnateljstvo naznanja, da se prične danes, 26. t. m., štirinajsto razdeljevanje tobaka za predmestne okraje. Vsak lastnik tobačne izkaznice dobi za 10 kron tobaka pri sledečih trafikah: **I. predmestni okraj: Zgornja Čarbola in Škedenj:** tobačna izkaznica št. 1 do 90 Škedenj 640, 91 do 225 Škedenj 132, 226 do 360 Zgor. Čarbola 330, 361 do 495 Zgor. Čarbola 211, 496 do 630 Škedenj 1216, 631 do 765 Škedenj 372, 766 do 900 Škedenj 416, 901 do 1079 Škedenj 227. — **II. predmestni okraj: Sv. M. Magd. Zgornja in Spodnja:** Tobačna izkaznica št. 1 do 131 Piano S. Anna 7, 132 do 304 Bivio 3, 305 do 392 Piano S. Anna 154, 393 do 480 Piano S. Anna 95, 481 do 568 Sv. Sobota 287, 569 do 656 Valle d. Maddalena 432, 657 do 744 Sv. M. Magd. Spodnja 1038, 745 do 832 Campanelle 505, 833 do 920 Sv. M. Magd. Spodnja 305, 921 do 1008 Bivio 24, 1009 do 1096 Piano S. Anna 1. — **III. predmestni okraj: Kjadin, Rocol in Lonjer:** Tobačna izkaznica št. 1 do 142 Rocol-Molin a vento 48, 143 do 284 Sette Fontane 196, 285 do 426 Sette Fontane 228, 427 do 521 Sv. Alojzij 748, 522 do 616 Rocol-Molin a vento 9, 617 do 711 Campi delle Corse 342, 712 do 806 Rocol v dolu 683, 807 do 901 Rocol v dolu 512, 902 do 996 Rocol v hribu 1071, 997 do 1091 Lonjer 75, 1092 do 1185 Kjadin v hribu 175, 1186 do 1279 Sv. Alojzij 538. — **IV. predmestni okraj: Kolonja in Vrdela.** Tobačna izkaznica št. 1 do 215 Spodnji Sv. Ivan 508, 216 do 323 Sv. Cilin 404, 324 do 431 Nova cesta 22, 432 do 539 Farneto 1374, 540 do 647 Spodnji Sv. Ivan 631, 648 do 808 Brandežija 750, 809 do 969 Scoglietto 168, 970 do 1130 Spodnji Sv. Ivan 556. — **V. predmestni okraj: Škorklja in Rojan:** Tobačna izkaznica št. 1 do 107 Škorklja-Sv. Peter 199, 108 do 214 Spodnja Greta 164, 215 do 321 Skalasanta 200, 322 do 428 Pendice di Scorcola 603, 429 do 535 Salita di Gretta 2, 536 do 695 Salita di Gretta 30, 696 do 855 ul. Montorsino 15, 856 do 1068 ul. Rojan 8. — **VI. predmestni okraj: Greta in Barkovlje.** Tobačna izkaznica št. 1 do 108 zgornja Greta 357, 109 do 216 Barkovlje-Bovedo 343, 217 do 324 Kontoveljska cesta 765, 325 do 432 Barkovlje-nabrežje 151, 433 do 540 Barkovlje nabrežje 125, 541 do 648 Barkovlje-Bovedo 525, 649 do 811 Barkovlje-nabrežje 82. — Takrat se dobe enake vrste tobaka kakor pri razdeljevanju v mestu.

Mestna zastavljalnica. V sredo, 27. t. m., se bodo od 9½ dop. do 1 pop. prodajali na javni dražbi razni že zapadli nedragoceni predmeti, zastavljeni na listke serije 141 in sicer od št. 47.301 do št. 49.900 (perilo brez izkaznice in druga oblačila).

Zdravstveno stanje v Trstu. V času od 16. do 23. t. m. je mestni fizikat ugotovil 20 novih slučajev nalezljivih bolezni in sicer: **davice 12** (Stara mitnica 5, Sv. Vid, Novo mesto, Nova mitnica, Sv. Jakob, Farneto, Sv. Ivan, v bolnišnici po 1), **škrlatice 2** (Sv. Vid, Sv. Jakob), **trebušnega legarja 3** (Nova mitnica, Sv. Jakob, od drugod), **trahoma 3** (Stara mitnica 2, Sv. Jakob 1).

DAROVI.

— Za CM podružnico Prosek-Kontovel-Zgonik so nabrali ob priliki ženitovanja Jakoba Cjaka bratje in veselo omizje 23 K.

— Redarji iz ulice G. Parini so darovali za šentvidsko šolo 20 K in za Krekov spomenik 10 K in sicer po 5 K: Milič Ivan, Bratina Karel, Klanšček Vinko, Brajkovič Mate; po 2 K: Skorič Jakob, Budak Josip, Bratuša Vinko, Renar Josip, Milatovič Bogdan.

Poslano*)

Opozoritev.

Vse stranke, katere so sklenile pri skladu vojaških vdov in sirot vojno zavarovanje za dobo enega leta, bodi za slučaj invalidnosti, kot za slučaj smrti, se pozivljajo, naj se potom kontroliranja police prepričajo, ako ista ni še zapadla (glej dan izdanja police), ter naj v tem slučaju še začasno podaljšajo zavarovalno pogodbo.

Podaljšanja sprejemajo poslovalnice v Kopru, Poreču, sedaj v Grožnjanu, Pazinu, Puli, Voloski, Čerovinjanu in Krminu ter deželna poslovalnica v Trstu, ulica Lazzaretto vecchio št. 3, I.

Sprejemajo se tudi zavarovanja v zvezi z vojnim posojilom do vključno 31. marca 1918.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor veleva zakon.

MALI OGLASI.

Sivo-temni kožuh se je izgubil na cesti v Ž vljah. — Pošten najditelj bo prejel K 100 nagrade ako istega prinese Inseratnemu oddelku Edinosti B 17

G. Zidarič, prinesite v soboto Vam izročeno listnico z vso vsebino v uredništvo „Edinosti“, ako nočete imeti zlih posledic.

Dober klavir ali pianino bi vzelo na Ravnateljstvo zaposl valnih tečajev goriškega učiteljišča (ul. Torrente 18), da nudi dijakom potrebnih inštrumentov za vežbanje. 1850

Karel Šiškovič trgovec Černikal (Istra) kupi katero-libodi množino žvepla drobno mletega, najraje Romanja, za žveplati trte, ter gobice za cepiti trte. 3113

Iščem marljivega poljedelca (moža in ženo) za velika dela na rodovitnem polju. Dobi prečilo in stanovanje obstoječe iz kuhinje in sobe. Naslov pove Ins. odd. Edinosti 1825

Prašiče, teleta kupuje Hotel Balkan v Trstu, Piazza Caserma proti dobremu plačilu 1791

Slovenci! V kavarni ulica del Bosco št. 10 dobite dobro kavo, slovenske časopise ter ilustrirane slike. Vroč in prostoren lokal. Priporoča se Marija Kaplenk. 1853

Dekret za g-tilno, okolica Cologna se takoj kup. Ulica Teatro 5, vratar. 1845

Iščem mlade kovaške delavce. Ulica Media št. 6, Puri. 1858

Kupim brejo kozo 3—4 leta staro, 3—4 litre mleka na dan. Ponudbe pod A. Ž. poste restante Prosek pri Trstu. 3146

Zamenjam petrolej z uljem ali slanino — Ulica Galileo 14 V. nad. desno (popoldne). 1856

Sobna luč na plin in električna luč, stenska ura fina, omara in starinska pohištva se proda. Acquedotto 24, I. levo. Gattei od 11—12 in od 4—6.

10 hl izborne marsale se takoj proda. Kupijo se rabljeni pisalni stroji ter tudi pokvarjeni, šivalni stroji, bicikli itd. — A. Batjel, Gorica Stolna ul. 2. 2314

Pozor begunci! Ivan Perič v Tržiču (Moncone) št. 174 oddaja v najem zemljišče. Stanovanje preskrbljeno. 1841

Stanovanje z uporabo vrta iščem v solnčni legi. Ponudbe pod „Vrt“ na ins. odd. Edinosti. 1807

Kupim 30 pet do šest hektoliterskih vinskih sodov. Samo dobro ohranjenih. Ponudbe z zadnjo ceno na Josip Novak, trgovec, Brezovica pri Ljubljani. 3147

GAMBRINUS
Varieté — Kavarna
vsaki večer
ob 9½,
velika varietetna predstava.
Vstopnina K 1·—

Češko Budjevička Restavracija (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ul. G. Galatti (zraven glavne pošte.) Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

100 K
napitnine dobi tisti, ki bi našel kako sled tatov, ki so v noči med 19. in 20. t. m. v dvorcu ex Pribil ukradli 1 malo ter 2 veliki preprogi, 50 kg jabolk in namizni prt. — ALBIN ANŽIČ, Sv. Mar. Magd. štev. 64.

1. in 2. številka socijalistične revije
„DEMOKRACIJA“
izidete skupno 28. februarja.
Naročila sprejema uprava „Demokracije“ v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 5.
Celoletna naročnina K 16.—

Kabaret-Varietà MAXIM
Trst - Via Stadion 10 - Trst
Odprt od 8½ zvečer naprej
Vstopnina K 2

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
v Trstu, ulica Poste vecchie 12 vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobov brez bolečine. — Plombiranje.
— UMETNI ZOBJE —

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmio 5
(Lastno poslopje)
Kapital in rezerva K 13,200.000.—
FILIJALKE: Dunaj Tegethoffstrasse 7-9, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar.
VLOGE NA KNJIŽICE
3½%
od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davek plačuje banka svojega. Obrestovanje vlog na tekočem in žiroračunu po dogovoru - Akreditiv čeki in nakaznice na vsa tuzemska in inozemska tržišča
KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje rente, obligacije, zastavna pisma, prioritetne delnice, srečke, valute devize, promese itd. Daje PREDUJME na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih. SAFE DEPOSITS PROMESE. — — Prodaja srečk razredne loterije. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija žrebanja srečk i. t. d. brezplačno. Stavbni kredit, rembours kredit, Borzna naročila. — Inkaso.
MENJALNICA. — — — ESKOMT MENIC
Telefoni: 1463, 1793 in 2676
Uradne ure: od 9 do 1 popoldne
Brzojavi: JADRANSKA.

Stenografa ali stenografinjo
večjo pisanja na stroj in proti dobri plači
išče
Dr. Matej Pretner
odvetnik v Trstu, ul. del Forni 15, I.

Zlatarnica G. Pino
v Trstu se je preselila na Corso št. 15 v bivšo zlatarnico G. Zercowitz & Figlio.
Velika izbera srebrnih in zlatih ur, uhanov, prstanov, verižic itd.
Cene zmerne. Cene zmerne.